

78-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (135)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Όρω. III, 78/1970*

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
1-20 Φεβρουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, ~~κομπολις~~). Μικρόλιδος...
(παλαιότερον ὄνομα: Ζατόμπας.), Ἐπαρχίας... Τ.ρ.νάβου,
Νομοῦ... Λαρίσης.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... Δημ.
... Λαγούδας... ἐπάγγελμα... Διδάσκει...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... Φρυσιόπολις... Λαρίσης...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... (5).....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Αθανάσιος... Παύλας...
.....
ἡλικία... 75... γραμματικαὶ γνώσεις... Γ' Δημοτικῶν...
.....
τόπος καταγωγῆς
..... Μικρόλιδος... Λαρίσης.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων;... Διὰ... κτηνὰ... χαμηλὰ, ἀψη-
χιοκάμπας, γιὰ βοσκή... ἀ...
Ἐπὶ ἄλλοις αὐταὶ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα;... ἔ... π... χωριστὰ, ἀ... ἀ...
2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
... Διὰ... Ἕλληνας... γαιοκτῆμονες...
3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; ...
... Μετὰ... θάνατον... πατέρα... ἢ... διακοπῆς...

β'. 1) Οι κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως, εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; Μόνο με τήν γεωργίαν... το βασικότερο

τά νοήματα ε. γεωκελήμονας. αἰσῶς. χιέμινδες.....

2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; ... Μόνο με τήν τέχνην... τ.σ.μ. ....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καί ὑπό ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ με ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; Ἐργαζότανε.

οἱ ζευγαῖδες... μέ τις οἰμογενεῖς... τονς... μαί... οἱ...
...χονδρεμιά φηδες?.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.) ζευγαῖδες... Ποία ἦτο ἡ κοινωνική τῶν θέσις ; ...

ἦταν... ἰσχυροί... καί... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) εἰς εἶδος : ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. δια τὸ θέλημα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

? Ἐρχότανε... γιὰ... ἄρισμα... μόνο... χιέμινδες... καὶ ἀρβανίτες... ἀπὸ... ἰσχυροί... μέ... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δούλοι (ὑπηρεταί) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ναι... χονδρεμια φηδες... γιὰ... τις

δοχίς... ἰσχυροί... γιὰ... μαγείρεμα... καὶ... ἀρραβίματα... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί...

6) α) Οἱ νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... Ἄν... ἐπήγαιναν... ἀλλο... ἀλλο... ἔργαζότανε

... γιὰ... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί... ἰσχυροί...

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

δ'. 1) Πώς έλιπαινόντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (με καυσίν: α) τῆς καλαμιάς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος; ...

...Τὰ λιπαινόμενα με καθαριὰ πρὸν κεντράσουσαν ἀπὸ τὰ μαντρυὰ καὶ ἐφίνετο καὶ ἀφρανάσασαι.

2) Πότε ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Μετὰ τὸ 1935 περίπου ...

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... Τὸ ἄροτρον ἀπὸ τὸ 1912, οἱ μηχαναὶ μετὰ ἀπὸ τὸ 1935 ...

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ: δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκευάζετο τὸ ἄροτρον τούτου ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Τὸ ἄροτρον εἶχανε κεντράσουσαν γιὰ τὰ κτήματα. Τὰ ἀφρανάσασαι ἀπὸ τὴν λαρεῖα ἀλλὰ γινότανε εἰς δερμάτινα χιλιὰ καὶ βέβαιον "γερμανό",

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. χειρολαβὴ 4. θέραγμα δαυρῶ 7. βάραις ... 10. ....
2. σταβάρι 5. γάντζος 8. ἰνὶ ...
3. σταυρός 6. φερέο 9. ....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... μετὰ τὸ 1935 ...
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... ἀπὸ τὸ 1924 ...

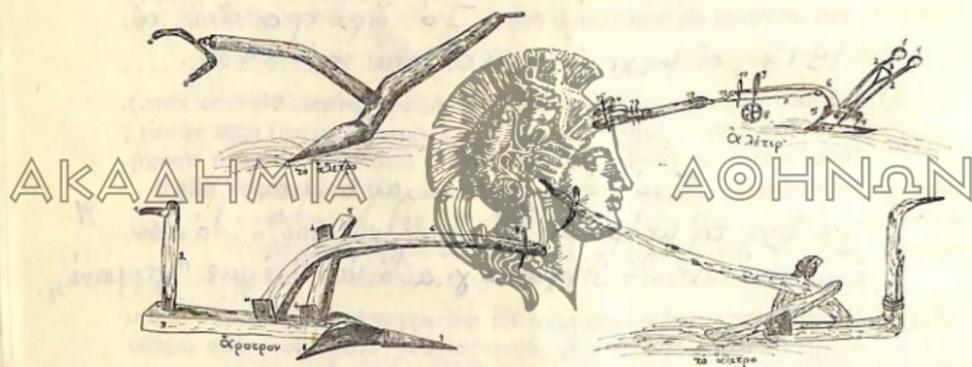
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) ἡ διαμέλιον πρῶτον μου

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... ἀπὸ τοῦ 1924.

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποίος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Δέν. πρόχαλας τοῦ ξυλάλετρο... τοῦ τόπου μου.
ἔτσι δέν. μπαρῶν νά πῶ τί ποσε χι. αὐτὰ

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποίαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς διά τήν άροτρίασιν όλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ύνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Ἄν. ὄσι. ἔχω. ἴδι. β.ε. ἄμα. μέρη. ἕνα ἄνι. χρη-
 σιμοποιεῖσθε. γιά. ἄμα. τὰ. ἔδα. χωραφιῶν...
 ἴ. β. ε. ἴδι. ἄμα. ἄ. χωραφία. ἴτος. π.ε.δ.ι.ε.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπαθῆς τοῦ άρότρου; .....

Δ.ε.ν. γ.μ.ε.κ.μ.

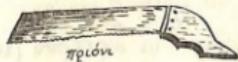
- 6) Ἦτο (ή είναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδῆρου? .....

χειρ. δ. δ. ε.

κατασφ.

σπαθ.

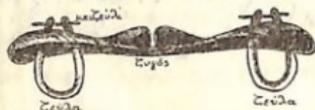
- 7) Ἐργαλεῖα διά τήν κατασκευήν καί ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

8) α) Διά τόν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόδες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἐχρησιμοποιοῦντο ὄνοι, ἵπποι, κτλ. ἡμίονοι.*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διά τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Δύο. ὡς μᾶλλον ἄροτρο.*

9) Διά τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Ναὶ. μὲ δύο. φαλαγγάρια. ὡς ἄλλα.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύγες, πιζεύλια κλπ.). *φαλαγγάρια, λουριά, λούρα, ζεύγες, πιζεύλια κλπ.*

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ *φαλαγγάρια* ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διά τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Τὸ ξυγὸν λέγεται. ἄμα καὶ εἶναι ἀπὸ εἰδήρου. ὡς ἄροτρο. λέγεται. γάντζος.

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; *Ἀπὸ ποῦ ποῦ ἔλαψα καὶ ὅσα πείρασμα.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζεῦξιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περνάμε ὡς ἄμα ὡς ξυγὸν ὡς γάντζο ὡς ἄροτρο καὶ περνῶμε καὶ τραβηχὰ ὡς φαλαγγάρια.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

..τὸ κεφάλι... ἰσχυρὰ... τὴν κεφαλαρία, δὲ γὰρ
 ἴσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ...
 ἐπειδὴ τοὺς χάντρας τῶν τρακτῶν... εἰς τὴν... ἰσχυρὰ...

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τρόπον σπῆναι τῶν ζώων...
 ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ...
 ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ...

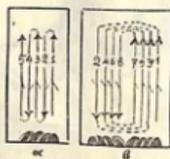
β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
 ..ζεύονται δὲ ἄργα... καὶ δύνανται... ἰσχυρὰ...
 ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ...

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
 ..Μετὰ σχοινί... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ...
 εἶναι... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ... ἰσχυρὰ...

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (επίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακίας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Συνδυασμός ῥιζ. δ'ὸ. ὀργωμάτων. γινόμενα ε. ρ'όν.
 τόπο. μας. Τὸ κατ'εὐθεία γραμμὴν ὄργωμα δ'ὸ. ἕμε
 ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);
 ἄπορεια, αὐαί δ'ὸ περιφερειακῶ... ῥοοί ριζ'ὸ.....

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίδες, ντάμιες, σιασιές, μεσοβράδες κ.λ.π.); ... Στὰ πεταχτά νατὰ ἀπορεια. ἢ ὄργια
 εἰλεπμάτος. Ἰς μέση. Ἐρονήσε. ῥιζες. διημέρ. ῥορες.
 ναί μια στή μέση ναί εἰλεπτε ἢ ὄργια.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακίαν; .....
 ... ναί... με αὐλακία.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηταὶ ἄροτρον; .....

Ἰσὰ ὄρεια. γιὰ δ'ὲν. μπορεῖ. νὰ. γιμ. ὄργια. με ἄρεια.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑπὲρ: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Μετὰ τὸ ὑπὲρ. δ'ὲν. ἄρεια. γιὰ νὰ. μπορεῖ. νὰ. ῥά...
 ῥά. νὰ. ῥά. ὄρεια.....

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Καὶ γιὰ τὰ δημητριακῶν... Σιχρότακε ἡ ὄργωμα.
ἀπὸ τῆς ὀνομασίας τὸ γινώσκω... 3-4 φορές
ἀνάλογα μετ' ἡ καὶ γιὰ τὰ σπορῶν ἡ ἐπό-
μετα χρόνια.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δὲν ἔχουμε εἰς τὸ ποιομα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφῆθῃ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ τὰ σπαρτῆ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

εἰς τὸ χρόνο.

- 4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Διὰ τὰ δημητριακῶν 3-4 εἰς ἡμέρας.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

ἡ ὄργωμα δισάκι... ἀπὸ τὸν γαίφραξι ὁ σπόρος
καὶ διασκορπίζεται.

β) Μετὰ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται : τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ά. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

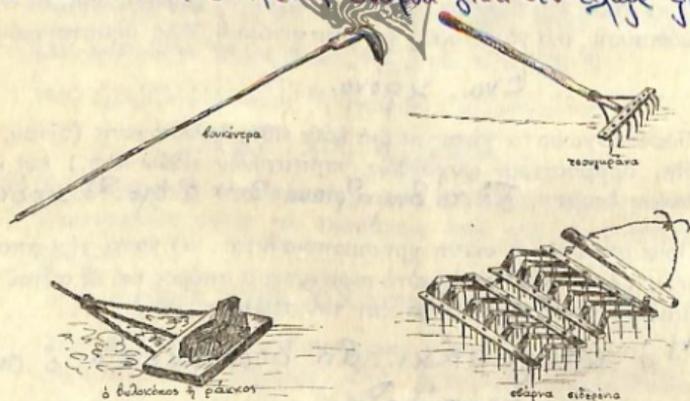
μα ή τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

... Μὲ τὸ Σπατρί. ἢ τὰ εἰδηρα. ἢ ἡ σφήμα.
 (Π) κεραλαῖα καὶ κιαφερά. χιό. ὁ μαδάρισμα. λα
 ἀρότραν καὶ ἢ χροφ'ιαριμῆ; .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Σινότακε. μον. ο. θλον. ἐπρῶκει. ο. κά.
 χιμ. ἢ σπορά. καὶ ὁ χωράρι. ἔχε. εὐόγια .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθεται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

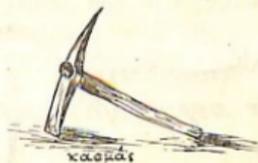
Χρησιμοποιεῖται ἡ σιδερένια ἀβάρνα ἢ εἰναι σιδερένια
 γραφία γιὰ τὴν σκάσι μετὰ τὴν ἀργον. Πρὶν τὴν σπορά ἀλαργίτζε
 μὲ ἀνάποδα τὴν σιδερένια ἀβάρνα γιὰτὶ δὲν ἔχουμε ζυγόβάρνα.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρήσιν

έκαστου και παραθέσατε ίχνογράφημα ή φωτογραφίαν) .....

Είχανε μαχάρι και τσίρα βουβίαν. ή φωτογραφία
 και διέμει για να βράζουμε τις πέτρες. ή
 πετρίδα... μέρι.....

6) Ποια πρόσωπα βοηθούν τον ζευγολάτην (ή ζευγάν) εις τὸ ὄργωμα και πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς και αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Τὰ μεγάλα παιδιά σοὶ ἔχει ἡ ὀθρακίνα ἔχει.

7) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά και ἡ καλλιέργεια ἐκαστοῦ εἶδους.

Σομασμένα μέρι πὺ τὰ ζέμε βρασκῆρες
 για να βράζον ἡ ὀσπρία.

8) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Καλά χωράφια για κίνας. πὺ εἶχαν... ζῦα.....

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ή σήμερα) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλων ἑσπέρνουντο ἡ ἐφυτεύουντο εἰς αὐλάκια ἡ πρασιές (βραχιές) και ἄλλως.

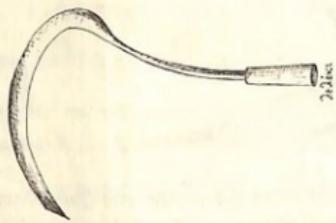
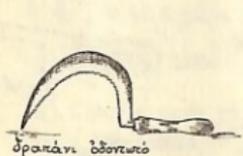
Δέν καλλιεργήσαμε ἡ πασατα... ἡ
 μέρι... μα.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζουντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα και ἰχνογράφημα ἡ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ...
 Σπύδα με τὸ δρεπάνι, φούερα με τὰ χελένια.
 ... δου εἶναι εὐὴ παραμάζω εἰκόνα.

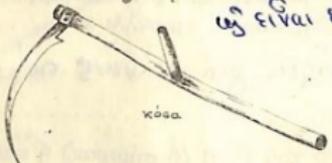
Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπισης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....
 ... Δέν... χρεω... π... α... γ... ἡμέρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΛΦΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Μὲ τὴν κόσσα

ὡς εἶναι εὐὴν εἰκόνα.

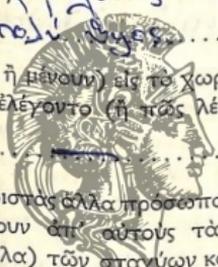

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) Ἐπὶ δρεπανίῳ εὐὴν κόψη, ἐπὶ χελένι. καὶ παρὰ ὀμαλή...

4) Πῶς ἦτο κατασκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηρὸς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ...
 Μὲ ξύλο, εὐὴν ξύλο καὶ ἄλλο, Ἐπὶ χελένι...
 ... οὐρά τοῦ χελένι.

- 5) Ποίος κατεσκεύαζεν αυτά τὰ θεριστικά ἐργαλεία; (π.χ. τῆς δρεπάνια κ.ά.) *Τὰ χελέκια τοῦ ἀφραζόμε ἀπὸ τοῦς χαμηλαῖς
... τὰ δρεπάνια ἀπὸ τὴν πορτὶ... ἐτοιμα...*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὄσπριον (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ναὶ γιὰ τὴν φάει, φῶβι, ρεβιθικ...
... ὄχι ἔμωσ γιὰ τὰ δημητριακά...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

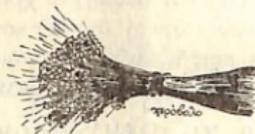
- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτηρὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *... Ποῦ χαμηλὰ ἢ... ἐπίπερα δάκτυλα.
... γιὰ δὲν εἶχαν πολὺ ὕψος...*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὴν χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;.....

*... οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀλλὰ ἐξ ἑκάστη
... δύο θεριστὰς εἰσὶν ἕνα δέκτης γιὰ τὰ δέξιμο τῶν δαχτυλῶν.*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χερῆς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς).....
*... τὰ θεριστὰς βάθρον μαζί πρὸς χεριές ἢ δέκτη
... γιὰ μὴ δέμα μετὰ τὴν κεφαλὴς τῶν δαχτυλῶν
... πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

..... Ἀ. ριμδιές .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

Μόνο ἄνδρες. Μὰ μὲ τὰς γυναῖκας. ἔρχονται καὶ καὶ
ξένοι (γυμναῖες, ἀρκαῖες). ἀπὸ κίν. 2. Ἀκακία .....

2) Πῶς ἡμειβοῦν οὗτοι μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξοκότη). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). ....

Αὐτῶν μὲ μεροκάματο ἀπὸ ἀμοιβῆ εἰς χρῆμα
δύο δραχμῆς ἡν. ἡμέρα μὲ φαγητῶν .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ τὴν μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Φοροῦσαν εἶδ. ἀριστερῶ χέρι ἡν. οὐδ' αὐτῶν
καὶ εἶδ. κερὰν. δεξιῶν. εἰς τοὺς ἰσχυροὺς γὰρ
τὸν ἰσχυρῶν. εἰς τὴν μέσην. φοροῦσαν γαρδία
ζωνάρια .....

- 4) Ἐίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; .....

καὶ ἀρχίτε πάντες. Δευτέρα γὰρ νὰ πῶμε γὰ
κ. χρονιά... Πράγματι ὑπῆρχε γὰρ τὴν Δρίση...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Δὲν ἔρωρε...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον .....

Δὲν υπάρχει ἕκαστα ἕθιμον ὡς ὅπου...
ἔθιμον... συντάσσονται... σπλέκων... χροῖα...
μέσταχνα... ἦταν... γὰρ... καὶ... ἀκρεγῶ-
σαν... ὅ... ἔθιμον... διαμορφωτικόν...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερος ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ δέσιμον γινότανε ἀμέσως... κάθοντες καὶ
ἀέθοντες πρὸς τὴν γῆν... ἀπορροῦν ἀπὸ τοῦ ἀέρος
οἱ ἀρμυρῆς...

- 2) Πώς γίνεται το δεμάτιασμα; Ποιος έδενε τους στάχους και ποιος τους μετέφερε και τους παρέδιδεν ως χεριές, άγκαλιές; Πώς έδένοντο με κοινά σχοινιά, με σχοινιά κατεσκευασμένα από βελουοειδείς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατά το δέσιμο των δεματιών μήπως έχρησιμοποιείτο και εργαλείον τι; Περιγράψατε λεπτομερώς την εργασία ταύτην μετά παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ή φωτογραφιών.....

Τὰ δεμάτια τὰ ἔδενε ὁ δέσκις. Ἦταν ὁ τρίτος σταῖς ἄγους δύο θεριστάδες θηπως εἶπαμε. Τὸν λέβανε μπαπλαζή. τὸ δέσιμα γινότανε με μασμά θάρισι ποὶ διαέβανε ἀπὸ μὴλο ἑδάρι ὄσοι πρηνουμένως τὸ βρέσαν χιανὰ μαλακίει. Αὐτὰ καὶ εὐάρισι ποὶ δένονται τὸ δεμάτι ληρότανε. δεματικὸ. Ὁ δέσκις ἔδενε με ἑνα ζύγο μύρο 20 πάλους πὸν τὸν λέγαρε κητίνιο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θηρισμένου ἀγροῦ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Τὰ μῆλαια ε. ἑ. ἑφρὸν. πὸν τὸν δέξαμε ταιρένια. Φρονιάσαμε τὰ ταιρένια γὰρ φικιθὸ γηλοῦρα μερος τὸν χωροσι. γὰρ τὸ βροχὲς. Κάθε ταιρένι γινότανε ἀπὸ 100 δεμάτια. με τὰ βόλαμε θάρισι δὲ με τὰ δάχα πρὸς τὰ μέγα. Σὺ ἐπὰν ἔξερσ ἕναμε εὐκὴ μείωσι με τὰ δάχα χιανὰ θηροσι τὰ νερά. ἤρῳτανε εὐάριμα.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Δέν. καμμερξοῦλαγε.. πατάτα. ρό.ν. ρόπα μαρ.

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμῆλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθηζέτο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκου); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἐπεὶτα ἡ κοπή, ἢ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.. Ἰ.ά. ρ.ῶ.α. ρό.χαῖων

ρῶ.χανε. σανό. ἄχρω. ναι. καρπύ. Διπέρναγε. κριθάρη. ρό. ὄσθα διπράγαγε. κη. ῶ.ν. κοσιά. πριν. σκίρη. ρό.κ. καρπύ. ὁ. ἀρῆ. ναίε. νά. ζεράλη. λίγος. ἡμέρας. ρό. θίκαγε. ζεγάτια. ναι. ρό. μέσο. ράγε. ρό.ν. ἀχρῶνα. ἡ. ὁ. ἄχρω. ἔβχαινε. ἀπὸ. ὁ. ἀζῶνιχα.

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (θρέπτανον, κόσσαν κ.ἄ.)..... Με. ῶ.ν. κοσιά. πριν. παρη. ρον. καρ-

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

πὸ, πριν. ἀρχίον. ρό. κί. ρί. νι. σ. μα.....

3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .. 2 το ..

χῆρο. πόν. ῥά.ν. ῥέγα.ε. ἑμί.νια.δ. καδ.έναι.ε. ἔχε.ῥό. .
 δι.μά.ρον. ἑμί.νι. . καὶ δι.μα.ή. ἑμι.νω.ν.ἰ.ἄ. ἑ. α.φ.ρά.ς. με. ῥ.ἄ.δ.ε.μά.τια.

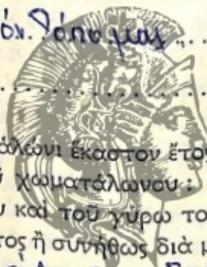
- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

? Ἀπὸ. ῥ.ἰ. ἑ. κα.δ.ἰ.ἰ.ον. . ἡ. . π.έ.λο.ς. . Ἀ.ἰ.ρ.ε.ἰ.ἄ.ε.των. ....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Χω.μα.τά.λω.νο. . ἰ.δ.ν. ῥ.ἰ.π.ο.μα.ι. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΞΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξeos τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) ...

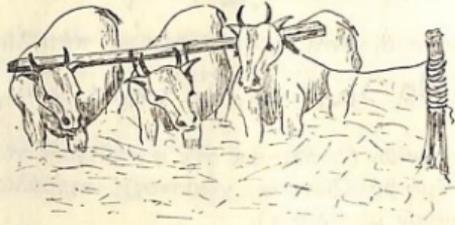
Κα.θα.ρι.σ.μ.ο.ς. π.ρ.ῶ.τα. ῥ.ἰ. χ.ο.ρ.ε.α. , με.τα.
 ῥ.ἰ. σ.μ.ο.ν.ἰ.ἄ.με. καὶ ῥ.ἰ. π.έ.λο.ς. ῥ.ἰ. ἑ.ρ.ε.ἰ.ἄ.με. . Μ.έ.μ.ι.ς.
 ῥ.ἰ. η.ρ.α.ἰ.ἡ. . ἡ.ἄ.ν. ἑ.ἰ.ο.ι.μ.ο. . χ.ρ.ἰ. ἑ.ρ.ῶ.σ.ι.μ.ο. ....

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξeis τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

? Ὁ.χι. , ὁ.π.ο.ια.δ.ἡ.π.ο.σ.ε. ἡ.μ.έ.ρ.α. . καὶ . ὥ.ρ.α. ....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἴονδήποτε ἄλλον.
 Ἐπιγράψατε τὰ δασαία καὶ κώμους. μετὰ τὰ δασαία πρὸς τὰ
 μέσα ἄναγε τὰ δασίματα τὰ δασατικά δασυδῆ· Ἄετ.
 τὰ δασίονα· ε. γαί· ἦσαν τὸ ἕνα δῆλα εἶς ἄλλο.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος στη γερὰς,
 στρουλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

Δεναμε
 τὴν ἑσπερα ὄνομα δὴ γραμμὴ ἀπὸ τὰ στυλο πρὸς τὰ κ. δὴ μέση τῶν
 ἀνωτέρων... τὰ πρὸς ἑσπερα. ὡς ἰο. ἑσπερα. γύρω ἀπὸ τὰ στυλο
 ἵππων μαζεύονται τὰ σχοινία εἰς τὸ στυλο ἵοσε πρὸς τὰ πρὸς
 πρὸς ἀνάθετα ἀναθῆνοι καὶ συνεχίζονται εἰς ἑσπερα ἀναθῆνοι
 ὅσοι εἰς τὸ ἔχειν ζεθιμνότητα. Αὐτὸ γινέται πρὸς τὰς γῦρες.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βοες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα) ¹βλα. σχομ. .
 Ξδνε. τ.ς. κεραιαριες. ηη ζυμιν. πωι ηται. εση. γραμμη. . Ξνα
 λγο. αχονι. Ξδνε. το. αμριανό. ζυο. προς. το. εσχο. . και. το. ν. . .
 στω. ο. ελδερ. για. να. μωξεί. του. μίρω. απο. αυτου. . .

- γ) Που αντι του αλωνισμού δια των ποδων χρησιμοποιειται και μηχανικόν αλωνιστικόν μέσον· π. χ. χονδρή επιμήκης σανίς εις εν τεμάχιον η δύο, προσαρμοζόμενα. Αυτη ωπλισμένη εις την κάτω επιφάνειαν δια κοπτερών μεταλλινων ελασμάτων η άποσχίδων σκληρου λίθου εξαρτάται εκ του ζυγου εξευγμένων ζφων, σύρεται δ' ούτω κυκλικώς εντός του αλωνιου επί των εστρωμένων σταχύων δια τον αλωνισμόν των.

Σημειώσατε, εάν απαντᾶ εις τον τόπον σας το αλωνιστικόν τουτο μηχανήμα η άλλο τι, το όνομα αυτου (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περι τῆς κατασκευῆς του, το σχῆμα και τας συνήθεις διαστάσεις. Από που το έπρομηθεύοντο παλαιότερον και σήμερα. Επίσης πώς γίνεται η χρῆσις του και δια ποια δημητριακά. Ήλωνίζοντο (η αλωνίζονται) όλα τα δημητριακά με αλωνιστικόν μηχανήμα; Μήπως π.χ. η κριθή και τα όσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) ήλωνίζοντο δια των ποδων ζφων ζευγνομένων και περιφερομένων επί των σταχύων τουτων; ²φρ. β. ι. φ. ο. σ. α. μ. ε.

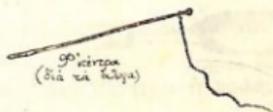
Α η δουκάνα. μετα. το. ούστημα. και. ζυμιν. για. ενα. το. δημητρια-
 κά. την. εσχο. ενα. η. δύο. άρχα. αν. η. αν. κατασκευασμένη. από. δύο
 ή. τρε. σανίδες. στην. κάτω. επιφάνεια. έφερε. αμυρές. πέ-
 τρες. η. μωξεί. οι. δερ. την. εσχο. από. την. ο. ο. δ. ι.

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλωματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιου. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν Λέγαμε δα. δ. ρώσω. άγραι... το. άγραιμα. το. λέγαμε δ. ρώμα... άνα. δ. ρώσι. μο. άγωνίσαμε. την ήμέρα.

90° κέντρο
(διά τα ύδωρα)

90° κέντρο
(διά τα ύδωρα)

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν δια να άποχωρισθούν τά άχυρα από τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

- 17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια του ζώα ή ύπάρχον (ή ύπάρχον άκόμη) είδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωνιστάι και άγωναίτες), οι όποιοι είχαν βόδια ή άλογα και έφελαιμβανόν τόν άλωνισμό.

οι. ίδιοι. τα. άμάνια. μας. Όσοι. όμως. δεν. είχαν. ζώα. ειδικά. παίρνανε. τους. χαρμάνι. η. η. η. για. να. κά. καν. τα. χαρμάνι. 90°. άλωνιστ. Αυτοί. είχανε. ζώα. και. παίρνανε. το. χαρμάνι. δηλ. 90°. πά. πάντα. μόνο. με. τα. ζώα. 70°. δ. καν. την. περνοίσε. το. γόδο. 60°. άφ. ενικό.

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπάρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τούς στάχους· π.χ. τό κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

Το. κόπανο. τον. χρησιμοποιούσανε. οι. δ. άραδες. δηλαδή. οι. μακίανε. δάχτυ. σε. ξύλο. χωριστά. μετά. τον. άφ. ενικό. Αν. το. 5. έπαινε. ο. χιολιάς. (αφρο. χιολιάς. τού. τού. 70°. μοί. ρα. 70°. τα. άχυρα.

- 19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τό σχήμά του ;

το. λέγαμε. κόπανο... δι. ν. κανε. από. ξύλο. Καραχά. και. και. είχε. μήκος. περίπου. 1,50. μ. και. πάχος. 3. δάχτυλα. και. ήταν. ήφο. περι. 2. 8. πως. είναι. ει. την. 23. εικόνα.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).. *κοπὴν αὐλῆς τῶν ἐπιτιμῶν καὶ καλκῶν ὅς ὁ κόπανος χρησίμευε γὰρ ὄχι γὰρ δημητριακὰ.*

κοπανοὶ στρογγυλοί

ξύλο κομπούλιτό διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ σιμιθίου δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπὶ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο ἴδιον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *τὸ κοπάνισμα γινόστανε μόνο ἀπὸ τῶν ἰδίων τῶν σταχυῶδες ὅς μεγάλα παραρρογὸς δημητριακῶν χρησιμοποιούστανε γὰρ ἀλώνι...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύου, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) Ἰὰ εὐτάχιστα

ῥά κοπάνουσανε οἱ θαλάσσιοι ἀκαυλωμένα ἄλλα προηκου-
 μήτως κόβανε ῥά ἑλάχεια ῥά κάρπια με φασίδα.
 Ἰὶ κοπάνισμα χινότανε ἐπὶ χύμα καὶ ἐξ ἑπιπέδου μέροσ
 μόνο γιὰ ῥὰ ἀποχωρισμὸ τοῦ καρποῦ.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

Δὲν ῥαχοδούσαμε μόνο χρινιόψαυε ῥά ἡμῶς ἑπιπέδου -
 ἴουμα - μπρός, ὅ.ι. β.ι, αἶντε γιὰ νὰ βῆ χρινόψαυε ῥό
 ἴων. γιὰ νὰ λιχνιόψαυε ῥό ἀπόψαυε με ῥό ἀέρακι..

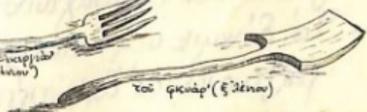
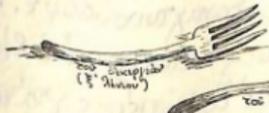
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Μετὰ ῥό 1992... Πρῶτος

ἀλωναῖοι ἴουμα ῥά ἀλωναῖοι ῥά ἀλωναῖοι... χωριστῶς.....

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχού : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... πῶς λέγαντε χαρμάκι... ῥό μα-

ῥεῖαμε με ῥὴ ἀκάρνα καὶ με παπαδίς... ἔτσι κάρνα-
 με ἕνα ἀνένομαρο σωρὸν γὰν βραχιά πού... ῥό
 λέγαμε χαρμάκι.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρὸν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Τὸ γαμψὸν ἔσαν ἐνήμητες, δένόμαυρο δένει-
χαυε συνίδια νὰ βάψωμε τίποσε πάνω εἰς αὐ-
τὸ.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. Πρῶτα χρεσί μοποιήσαμε
τὸ ξύμνο μαρμαρῆι γιὰ νὰ ἀποχωρίσωμε τὸ ἄχυρο.. Ἐξέσρα
τὸ φτυάρι.. εἰς σιτάρι.. γιὰ νὰ τὸ καθαρίσωμε καθύστερα,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες οἱ γυναῖκες μετὶς θυοῦ πνευ καθαρίζανε
τὰ εὐτόκια ἡυπνῶς βοηθῶμασαν. ὁ εἷας μετὸ ἄλλον οἱ εἰδικοί
λιχνιστῆς ἦσαν θινάριοι!

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Τὰ λέγαμε εὐτόκια ἡυπνῶς δέν εἶχαν πολὺ σιτάρι
γιὰ νὰ δέν τὰ ξαναχτυπήσαμε. Ἄν εἶχαν πολλοὺς σπόρους
τὰ δὶναμε εὐτὸ κατέσρα.. ἄν δέν εἶχαν οἱ γυναῖκες τὰ
μαζεῖαν. ε. ε. ἄλλο μέρος γιὰ νὰ τὰ κάμωαν δὴ χολῶρα.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διά ποία δημητριακά συν-
ηθίζεται τούτο .....

... Ξέν· γινόμενε αὐτή· ἢ ἔργασία· σέ· μαζ· γὰ·
αὐτοῖα· γὰ· προερίθαι· ἢ· γὰ· τίς· μόντες· ἀν· εἰχρ· παγῶν·
σπόρος· ἢ· γὰ· ἢ· γὰ· ἔρα· γὰ· γὰ· γήθιμο· τῆς· γὰ·
... τας· καὶ· γὰ· γωμῶν· .....

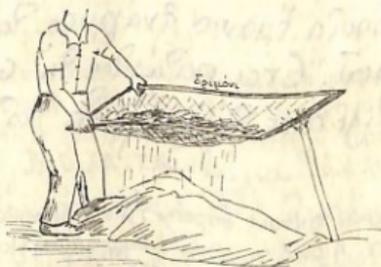
- 6) Ἀφοῦ διά τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

... δινόμενε μετ' οὐ· δριμόνι· ὅπως· εἶναι· εἰκόνα·
Μετὰ· οὐ· δριμόνι· χρησιμοποιήσαμε· οὐ· μόσμινο· μετ' ἡμέρε-
ρι· ὅπως· γὰ· γὰ· αὐτοῖα· Ἀὐτή· ἔσαν· δουδαῖα· γὰ· γιναιμῶν·

Γίνεται τούτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διά σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετ' ὅπως διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετ' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν).

μέ. ῥά. κορυφαί. καί. ῥά. γωνία. ὡς. ἔσπερα. δριμόνι. γωνία. με
 ῥά. δριμόνι. θερωνμένο. ὡς. ἔνα. κορυφαί. πη. ἦταν. ἴσοπε-
 τιμένο. ἀνάποδα. μέ. ῥά. διαδία. πρὸς. ῥά. πάνω. ὡς. δριμόνι. κρε-
 μώτανε. μ. ἔνα. γωνία. ἀπό. ῥά. διαδία. ἡ. ἔνα. γωνία. πη. ἔμεταν. με
 ῥά. δριμόνι. γωνία. ῥά. ξαναπερνούσαν. ὡς. γωνία. καί. με. ἔνα. γωνία.

7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφήν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ πρσκύνησις καὶ ἀσπασμός
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωρχοῦ.

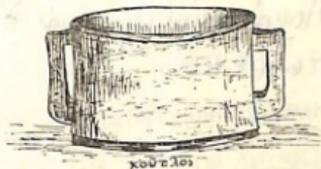
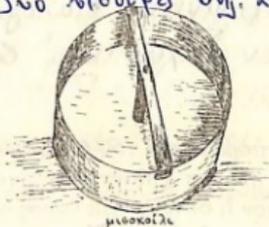
ὡς. ἔσπερα. δριμόνι. γωνία. ὡς. ἔνα. γωνία. πη. ἔμεταν. με
 ῥά. δριμόνι. ὡς. ἔνα. γωνία. πη. ἔμεταν. με

8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην. ὡς. ἔνα. γωνία. πη. ἔμεταν. με
 ῥά. δριμόνι. ὡς. ἔνα. γωνία. πη. ἔμεταν. με

γ. 1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνθήκη.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας) ¹⁾ Ζευχρητιάδες.

ἔπρεπε νὰ δώσωμ. ὁ δίκαιωμα. ὁ ἀφενλιμὸν. ἔπι τόπος.
 ἔχουμε ὁ τριτάφι. κ. ὁ δόλυμα. Δύο ὁ Ζευχρῆς. ἕνα ὁ ἀφενλιμὸν.
 Ὁ μέτρομα χινιάτανε. μετ' τῆ. λειδοῦρα (11 ὁκάδ. εἰ) δηλ. εἶναι ὁ κώπης.
 Δύο λειδοῦρα δηλ. 22 εὐάδες κάνανε ὁ σταυροῦ ὁξίας 6 δραχμῶν

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερου μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄσωμα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) ... *λυκίως δὲ κάμε. ἕνα ὁ σταυροῦ. χ. ι. α.*

παπαδιάτικα. μετ' ἄλλο. ἕνα χ. ι. α. ἀγροφυλακιάτικο....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *Μετ' τὰ τσωνάγια ὁ ν. μετ' ἀφενλιμὸν. ὁ δὲ*

*ὁ π. ι. α. καὶ ὁ ν. ἀφενλιμὸν. ὁ δὲ ἀφενλιμὸν, εἰδικῶς χέρουτ
 παλαιωμένους μετ' ἄλλο. χ. ι. α. λ. ν. ἀφενλιμὸν. ὁ δὲ κ. ι. α.*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

..... Σωερα' κη. Ανουρια.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;.....

..... Συκηνως. Τα παιδια. Αργα σερα. Βραϊκων. Διο!
..... ε.μ. φωτια.....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος;.....

..... Κάθε επί.τι. Δινει. Σιδρα. Τα παιδια. οποι. τα.
..... Γυρμεν. Βρωκων. Δ.ο. Κεντρο. Του. χωρι. ου.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

..... Χωρις. ... ίσοσε. Δ.ο. ... Ιδια. σε. ρε. Τα παιδια. ηη-
..... γαικων. Τα επί.τια. και. Σικτι. Σιδρα. "Αν. δέν
..... Ροκ. Δώσαν. ... μ. έ.π. του. Α. τα. Τα. με. φέρ. ον.
..... με. τα. χέρ. τα. Δ.ο. ... μέ. ρος. ... φω. τια. ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, εόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα.....

..... Αρχι. γαν. ε. με. ... Ραχού. δια. Ανο. υ. ρα. κη. κη.
..... Τη. με. φο. ρει. ρι. κη. κη. και. ο. πα. ... Πο. λ. οι. κ. τ. υ.
..... κ. ο. υ. αν. κ. αρ. να. β. ο. κη. και. έ. λε. γαν. α. α. ρ. ε. ι. α. ... ε. ένα
..... Ρα. πέ. τι. ... ο. η. η. ρ. κη. με. με. ρ. και. κ. ρ. α. ι. ...

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερή)

..... Ο. ... χο. ρ. ο. ... αρχι. γε. αρχ. ο. σε. ρα. ... Δ. ο. ρ. ε. να. ν.
..... κη. να. ι. με. ρ. και. άν. δ. ρ. ε. ... Τα. χ. η. έ. κη. και. ο. χ. ο.
..... ρ. ο. ... κ. ρ. α. τ. ο. υ. ε. ... ως. ... Δ. ο. ... π. ρ. ω. ι. ... χ. ι. α. ... να. ... ε. α.
..... να. ρ. χ. ι. γ. η. η. ... Κα. τα. ρ. ο. δ. ε. υ. ε. ρ. α. ... ως. ... Τα. ... κ. ρ. α. ... δ. υ. ...

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . . .

... Καίγαμε γόνυ ξύλα: .....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Ἦ ὁ βράδυ τῆς ἀπομυρίας εἰς τὰς νύκτας. Ἦ ὁ χάσκον μέ
χαλὰ καρδέμο. Ἦταν ἐνὰ κομμάχι χαλὰ δεινό.
με ἐνὰ σῶμα. Ἦ ὁ πᾶσι πᾶν ἡμάθοντε ἐν τῆς
Ἦ ὁ βροῦα ἔσρησε νὰ χαλὰ (ἀρνάξιν) με Ἦ.
Ἦ ὁ μα. γόνυ νὰ β. γὰν.

Πολλοὶ ριζονεὶ ποὶ ἦταν μαγωμένοι βουή-
σαν νὰ σχωρκοῦνται δίνοντας τὰ χέρια
Ἦ ὁ βράδυ τῆς ἀπομυρίας.

Έν Μικρολίθω τῇ 21-2-70

Τὸς
τὸ Κέντρον Ζεφύνης Ἐπιτηδεύουσας Λαογραφίας
Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
(Διὰ τοῦ κ. ἐπιθ. τοῦ Διμοτ. Ἐπιτελεσθ. Ἰ. Τερεζ. Μαρίας)
Ἄδελφας

Ἐχομεν τὴν τιμὴν καὶ ἀποδείξωμεν ὅτι διὰ
γεωργικὰ ἔργα καὶ ἐκείνων ἐξωμολογηθῶν δέουσως
συμπληρωμένον ὡς καὶ περιγραφὴν τοῦ γεωργικοῦ βίου
τοῦ τόπου ἡμῶν ἀπὸ τῆς προδοματίας τῶν ἀγῶν μέχρι τοῦ
ἄγχιόμου.

Μετὰ τιμὴν

Ὁ Διευθ. τοῦ ἐπιδείου

Δ. Λαγούδας

Περιγραφή γεωργικού βίου (από της προετοιμασίας των αγρών μέχρι του ελθωρισμού).

• Ο γεωργικός βίος, δόν όποιον θά περιγράψουμε αναφέρεται στις συνήθειες και τους τρόπους προετοιμασίας των αγρών μας, δηλαδή σπορά αυτών, ελθωρισμό και ετήν αποθήκευσι και κοπών. Είναι τρόποι και συνήθειες για την περίοδο από το 1920.

• Ο τόπος, τις συνήθειες και όποιον θά περιγράψουμε, λέγεται Μικρό λιθός. Είναι ένας μικρός οικισμός του Νομού Λαρίσης. Στο τόπο αυτό έμασεστάθημα το 1912 όταν η οικογένειά μου μεταφέρθηκε εδώ από γατονικό χωριό Δελερία. Από τότε ως σήμερα ζω στον δόν τόπο ως αγρότης. Το χωριό μας είναι κτισμένο στους πρόποδες βεράς λόφου και απασχεται από πεδινό και βουνό κτήμα. Το λέμε παραϊόνισμο. Σε απόστασι 500 μ από το χωριό περνάει ο Πηνειός ποταμός και είναι σήμερα πηγή πόντων για δόν τόπο μας για τις ανάγκες των παρυσμένων χωραφιών. Από το 1920 ο μεγαλύτερος τόπος ήταν βεσποτόπια όπου έβουσαν αζγορήματα και αγελάδες. Χωράγια καλλιέργεια είχαμε μικρές έκτασει προς δόν κάμπο. Τα αυτά τα χωράγια κάναμε αγρανάπανσι. Μία χρονιά θά σπέρναμε και την άλλη θά εθίνναμε για αγρανάπανσι θηρά θά καλλιέργειαμε δι-5 φορές θό χρόνο ανάλογα με δόν καιρό. Το πρώτο εθρημα πού άρχισε την άναξι ο κάμπος βού. Τα άλλα εθρημασεα με τη σπορά. Έτσι λοιπόν προετοιμάσαμε θά χωράγια μας ένα χρόνο για να θά σπείρωμε την επόμενη χρονιά με τις πρώτες βροχές του φθινοπώρου. Πρώτο πράμα θους λέγαμε γιατί θά είχαμε περιποιημένα. Χώρισε ο ναθε αγρότης θά χωράγια δόν σε δύο ντάμιες δηλ. σε δύο κομμάτια έτσι ώστε όταν είχε σπαρμένο θό ένα θό άλλο ήταν σε αγρανάπανσι και προετοιμασία. Αυτό θό κάναμε γιατί δεν είχαμε

Ζητάσματα. Χρησιμοποίησαν βέβαια κοπριές για λίπασμα
 στα αδύνατα χωράφια αλλά δεν άρπασαν οι κοπριές για το
 τί κοπριές. Τα βοσκότοια βοσκάζον πρόβατα, χίδια
 και αγελάδες από το Φθινόπωρο ως το Μάιο. Έτσι γείχον τα
 αλφειοβόλα για τα βουνά και έρχονταν αγελάδες ή καμήλια πρό-
 βατα και άντεχον το καλοκαίρι. Αυτό γίνεται και σήμερα.
 Χορτάρι που το χιβάδι δεν είχε βόλε να το κόψουμε και να
 το αποξηνώσουμε. Έτσι πιο που συνδίδεμε να χρησιμοποιού-
 με το σανό για τροφή του γάου και το άχυρο. Για το σανό
 σπέρνανε κριθάρι και το κόψουμε με το κοπίδι πριν πάρη καρπό
 , πριν αρχίσει να κλωνιάει. Όταν σπέρνανε το δέστανε δειλάτα
 με βόλε και το μεταφέρανε με τα κάρρα στην αποθήκη. Το
 άχυρο έβγανε από το δάμνη. Για να μεταφέρουμε το άχυρο κά-
 νανε καλαμπόκι. Σπέρνουμε το άχυρο τα χιλιάρια δια παραπέτες
 και με τα κάρρα και σκονιάει πέρασε τα διακλάδα στην είσοδο
 της αποθήκης γίνεται ποταμός με όριο μεγαλύτερο και με το
 δίκτυο χιμιάμε το καλαμπόκι. Έτσι έρχινε άχυρο με τα δίκτυα
 λα, άλλος πατοίς στο κάρρα με τα πόδια και το κάρρα. Το
 καλαμπόκι το δάμνημε δέν άχυρινα από ένα παράθυρο ειδιού.
 Σπέρνουμε το άχυρο μέσα δέν άχυρινα για να πάρη που, γιατί
 έκανε πουά για να φρέσουμε. Σήμερα σε κανένα σπίτι δεν
 υπάρχει άχυρο. Τα για τα φρέσουμε με τα κάρρα και άλλος κάρ-
 πός. Οι κτηνοτρόφοι χρησιμοποιούν άχυρο για τρώσιμο ή δόση
 και το έκοψαν με τα κάρρα. Άλλος τις κτηνοτρόφους είδαντες
 χιμιάμε μέσα στο χωράφι.
 Η καλλιέργεια των χωραφιών κρατούσε ένα χρόνο όπως είπαμε τα
 κομμάτια και τα προωφάμε για αγροτάπητο. Το όρμημα γινόσα-
 νε με το αζέρι και το έβγαν για. Στην πόση μας το έβγαν
 άροτρα δεν χρησιμοποιούσαν. Από που πάγια είχαμε σιδερέ-
 για άροτρα, τους γερμανούς όπως τους λέγαμε τα αγροτάπητα

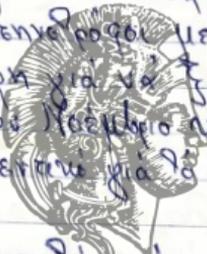
από τη Λαμία και γέφυρε πως έρχοταν από τη Γερμανία.
 Για να έρθουμε στο χωράφι περνούσαμε την όπη που ήταν δι-
 μέση της ψυχής από το γάντζο του δρόμου. Ο ψυχός είχε δά-
 ύματα δύο θυμίες από την όπη, περνούσαν τα δύο θαλάσσια.
 Τρεις ύστερ αβών τα δύο θαλάσσια περνούσαν τα τριάντα
 τα, τις άνωίδες δηλαδή που δένονται στη λαμαρξιά και στον
 κάθε ψυά έφερε στο νερά, την υδατορία, στο γαμο την
 λαμαρξιά από την όπη περνούσαν τα τριάντα και από
 ράχη το θαλάσσι. Μια μεγάλη κρηχιά δένονται στα
 δύο άμα από τις υδατορίες των δύο ψώνων και στο
 μέσον δένονται στο άξερι. Την γέφυρα μπορούμε και
 χρυσιμένε για να διωδύνημε τα ψυά. Ένα μπου κομμάτι
 κρηχιάς, το συρταράκι έδενε τις υδατορίες των ψώνων από
 το μέσον μέρος για να έχουν ένα κρηγιμένο διάστημα τα ψυά
 μεταξύ τους στην πορεία και στο έργομα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Το έργομα γινόταν με τρεις υδατορίες και στο μέσον. Ένα
 ένα τριάντα, το έργομα στο ένα άμα με ένα άλλο στο άλλο. Κάθε
 τριάντα είχε μήκος 14 μέτρα. Έτσι στο μέσον άνωίκα στα
 δύο τριάντα γινότανε μία σπορία με μία αλλαγή στο μέσο
 στο χωράφι. Στο δεύτερο άξερι γινότανε αντίθετη δου-
 ριά έτσι ώστε από τρεις την σπορίας γινότανε ένα τριάντα
 και στα άμα δύο σπορίες. Τώρα στο χωράφι γινότανε δύο
 αβόμενες στα άμα. Με αυτό το τρόπο πετυχαίναμε την τριάντα-
 τριάντα. Τα τριάντα και σποριών
 εξαρτιότανε από την έκταση του χωραφίου. Μπορούσε π.χ.
 στο ένα χωράφι να γίνει ένα τριάντα και μία σπορία ή περισσό-
 τερα. Το έργομα το κάνανε οι άνδρες. Οι άνδρες είχανε λίγα χωράφια
 εργαζόμεσαν οι άνδρες στα υδήματά μας. Τα μεγάλα ζεντίνια με τα
 πορτά υδήματα, οι γαιουδήμονες, οι τριάντα με τα γέφυρα
 δίνε δουλειών στα υδήματά τους. Χρησιμοποιούσανε τους ψυά.

γηλάδες και χουρμειάρηδες. Οι χουρμειάρηδες ήταν υνάμη-
 λοι του νοναμί, του σάιτω του αρεντιού και δαίμεαν δά
 κήμα του αρεντιού. Ήσαν δὲ νονάμι και φεύγατε ἀπὸ
 τοῦ σασίλιο και ἔσαν δὲ αρεντιού γιαιδῆς, τὸς ἀφροσίλατες
 και ἄλλος υνάλληδους. Τὸς γήρωτε με μισό για ἕνα χρόνο.
 Οι χουρμειάρηδες γούσαν με τὸς οἰνογένειες του σέ σίττα του αρεντιού
 δίπλα τοῦ νονάμι και δαίμεαν για χοχαρισμὸ τους δά κτήμα
 και τοῦς ἔδινε για καμμεργεια τοῦ αρεντιού. Χρησιμοποιοῦσαν
 γῆα και ἔργατα δὲκα τους με τὴν ὑποχρέωσι να ἔδωσαν δὲ
 ἄμοιρμὸ τοῦ τρίτο τῆς παραρχῆς τοῦ αρεντιού γὰν διμοιβῆγια
 δά κτήματα και τοῦς παρεχώρησε. Τὸ σάσικρα τῆς διμοιβῆς γέ-
 γότανε τριτάριω. Τα γηλάδια τοῦ αρεντιού δά νοίμαγε δάις
 μέυνδες. Ἀσσοί ἦσαν κενθῆροσοί με ποιά πρόβατα και ἔχο
 ρανε ἀπὸ δά ὄρενά μερη για να φεχειμάσουν ἔδω δά γα-
 κωνδῆ. Ἐφταναν ἔδω τοῦ Μεσικηρο και ἔσαν τὸν Μαῖο
 ἔφταναν ἔνομιω τοῦ αρεντιού για τοῦ σασίλιο τὸν γηλάδιω σε
 εἶδος και σέ χρῆμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΛΦΩΝ
 ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΔΕΛΦΑΛΙΑ
 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

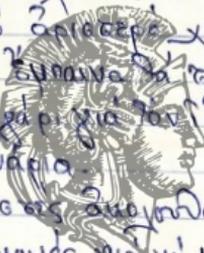
Ἄσσοι γοιπόν προσοίμαγε δά χωράγια δὴ ἴδιμα και ἦσαν
 για ἀφρανάσιν, ἀρχίζαγε τὴν σπορά με τὸς πρώτες βροχῆς.
 Ἡ σπορά γινότανε μετα τοῦ τελευταῖο ὄρχημα. Μ' ἕνα ταν-
 βῆι κατάλληλα διαφορῶμενο και τοῦ γέμαγε σπιροσάικη σπέρνα-
 με δά πεταχτά. Μετα περνοῦσαν τὴν εἰδερένια σβάρνα
 δύο φορές και με ἀνείδεται μασιδονοί. Ἐπειδὴ δὲν εἶχανε
 σπέρμα σπέρναμε το χωράφι με τὴν εἰδερένια σβάρνα
 ποποδεσκίμενη ἀνάποδα. Ἄν τοῦ χωράφι εἶχε ποιά σβόλια
 τοῦ σβανίζαγε πρὸς τοῦ σπείραμε βάζονδας γάρω δὴ σβάρνα
 μάησιο βάρος. Με τοῦ σπείραμα τῆς σπορῆς ποποδεσκίμενε
 και κανένα σιμάχτρο τοῦ σβανίμενο χωράφι. Μπῆγαγε δὲ
 ἕνα κῆμα δὲ χωράφι και ἀπὸ τοῦ ἔπαιω κῆρα κρεμῶσα-
 με νοίμαει ἀπὸ πανι ἢ σπῶν κῆμη κατῆμα δὲ για να

μή ἔρχονται τοὶ ποιεῖ καὶ ῥαγίσον τοὺς σπόρους ἐπιβάτας
ἐπὶ τὰ ἄλλα τοῦ νόμου μας τοῦ ὄρρωμα γινεῖται μετὰ μηχανήματα
καὶ ἡ σπορά μετὰ τῆς σπαρτικῆς μηχανῆς. τὰ ἄλλα καὶ ὁ
χρυσανός ἔχουν σήμερα σχεδόν ἐπιτεταθεῖται.

Ἰππαινοὺς ὁ Δούκιος προεβίβατο τὸν ἄριστον. διὰ τοῦ ἄρι-
στου χρησιμοποιούσαμε ἀρχικά τὸ δρεβάνι μετὰ καὶ ὀδοντωτῆ,
ἀρχότερα τὰ ζεύγη τῶν εἶμα καὶ καὶ ὀδοντῆ. διὰ τοῦ τρέχοντος
τῶν ζευγῶν χρησιμοποιούσαμε μαυρόπτερα, μετὰ τὸ γὰρ καὶ τὸ
τῶν ζευγῶν ἀρνάρι. ἑκτὸς μόνον μας ἄριστον τῶν ἀρρῶν.
Ἔπρεπε νὰ εἰμασάν δύο ἄριστοι καὶ ἓνας δέσμος. οἱ δύο
ἄριστοι πῆλαινασ μπροστά καὶ ἔβγαμε τὴν χερῆς ὡς δέμα
γὰ καὶ τὸ δέμα μετὰ τὰ δάχτυλα πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνσι.

οἱ ἄριστοι φορούσαν ὁ ἄριστος χερῆς τὴν παραγαριά ἢ ὄπισ
ἦσαν ἓνα ζεύγος ὁ ὄπιστο ζεύγος τὰ ἄριστοι δάχτυλα καὶ ὁ
νεκρὸ δέμα ἓνα στρογγύρον γὰ τὸν ἄριστον διὰ τὴν μετὰ χρῆ-
σιμότητα τῆς γάρβια ζωνάκια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

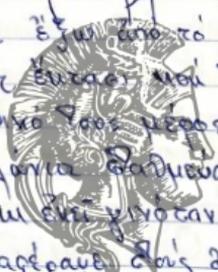

Ἰππαινοὺς ἀπὸ τῶν δύο ἄριστων ἀπομεινύσσε ὁ δέσμος ὁ ὄπιστος
ἔδενε σὲ δέματα τῆς ἀρρῶν γὰρ νὰ μὴν τῆς σπορῆς ὁ δέσμος
διὰ τοῦ δέσμου χρησιμοποιούσε κατὰ γὰρ γὰρ ἀπὸ
πρῶτον καὶ ἄριστον γὰρ νὰ εἶναι μαζαυ. τὴν ζεύγος
δρεβάνι καὶ γὰρ τοῦ στρογγύρον δέμα τῶν χρησιμοποιούσε
ἓνα εἰδικὸ ζεύγος τῶν ζωνάκια. τὰ σπορῆματα δέματα τὰ
σπορῆματα ὁ ἄριστος μέρος τῶν χωρατῶν ὁ ἓνα ἢ πο-
λύς σπορῶν καὶ τῶν ζεύγος σπορῶν. δὲ καὶ τῶν σπορῶν τῶν
ζεύγος ὁ δέσμος τὰ ὄπιστα ἔβγαμε δρεβάνι μετὰ τὰ δάχτυλα πρὸς
τὰ μέσα. τὸ ἔπινα μέρος νάναρε σπορῆ γὰρ τοῦ χερῆς τῶν
νεκρῶν. Ἰππαινοὺς μετὰ τὰ δέματα τῶν ἔπινα καὶ ὄπιστα καὶ
τῶν ζεύγος σπορῶν.

τοῦ δρεβάνι τοῦ ἀρρῶν πάντοτε ἄριστον γὰρ νὰ πᾶν κατὰ τὴν ὀ-
δοντῆ καὶ ἡ σπορά ἔβγαμε. ὁ ὄπιστος εἶχαν ποτὶ τὸν ἄρι-

σουν και δεν προβαίναμε μόνο τους ή συνειδητά με άλλους
 παίρνανε δεριτάδες με ήληρωμή. Υπήρχαν ντόπιοι και ξέ-
 νοι. Αύτους πιο πολύ τους χρησιμοποιούσανε για μεγάλα
 έργα κτλ. Ήσαν για αμοιβή τότε 2 δραχμές ή η ημέρα
 και φαγητό. Μετά το 1935 εμφανίστηκαν οι δεριτάδες μηχαν-
 νές που δερίζανε και δένανε τα δένδια. Λεχωριδά' δε
 οι άκωνιδιές μηχανές (of πατόζες) στις οποίες μεταφέρα-
 με τα δένδια για άκωνισμό. Ήσαν υάνανε και την κα-
 χαριά σε άκωνισμό. Δό θησιο που βαρούσανε τους άκωνιδες με
 τα παγωμά. Ήσαν τα τελεόστερες μηχανές δεριζαυτι-
 στικές δερίζου και άκωνίζαν επί τόπου. Ής με μελοπι-
 νες. Από τότε ξηράσαμε ξέρμα, δροπάνια, δούρα κ.ά.
 Ο άκωνισμός γινότανε έξω από το χωριό μας σε ένα τόπο με-
 ρος που ήταν κοινοτική έκταση και τον λέγαμε άκωνία. Ο
 κάδενας από μας είχε δύο τους κείνος, δύο άκωνιστήν θησιο κείνα
 νε ο άκωνισμός. Τα άκωνια έσθιμωσανε άκωνιστά οι πατόζες
 με τα θησιο άκωνίζανε κείνη γινόσανε οι αυρα' τα άκωνια που
 με τα παγωμά τα μεταφέραμε στις άκωνίες μας. Τα άκωνι-
 στήσιο που βαρούσανε τα δένδια από το χωριό με τα κάρρα. Με-
 τα δένδια υάνανε δένδια δό άκωνι που είναι στήμα υάνα με ένα
 πλάτο ασπύμένο δό κέντρο δό άκωνιστή. Ήσαν τα δένδια
 ήρω ήρω και δό ένα δένδια δό άκωνιστή σε στήμα στήμα που
 έμινε προς τα μέσα τα δένδια έπρεπε να έχουν τα στήμα προς
 από τα χορδάρια δό σπυρίζανε και βότρα δό έπρεπε για να σπύ-
 ζει το χωριό με το δένδια. Ένα δένδια, ένα άκωνιστή. Ήσαν
 δένδια μιας ήμερας. Ήσαν από δό πριν με το δένδια, συνεχίζο-
 να με το πάσμα δό άκωνιστή με τα άκωνια, περνούσε με τα ή δουλι-
 γινόσανε δό πάσμα σε γαμή κείνα αυτά τα έπρεπε να ήσαν έ-
 ποίμα δό άκωνιστή, δέν με το δένδια να άκωνιστή άκωνιστή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μετά τὸ εὐραίο γίνανε ἡ κόλλα τοῦ δεματιᾶ δὲ δείματα
 τῶν δεματιῶν καὶ ἄρχε τὸ πάσιμα μὲ τέσσαρα ἄλογα. Ἦταν δὲ
 σὺν δέματα ἀπὸ τῆς κερματῆς μ' ἓνα χορνί. ἓνα ἄλλο χορνί ἔδενε
 τὴν κερματῆρ τὰ ἄλογα πάλιν ἦταν ἀπὸ τῆς μέσα μεριά καὶ τὸ στόμα
 πάλιν ἦταν ἀπὸ τὸ ὑέρο τοῦ ἀνωκοῦ. Τὰ ἄλογα ἔφεραν εἰς τὸ εὐραίο
 τὴν κερματῆρ πρὸς τὸ στόμα ὅπως καὶ τὸ χορνί μαζεύοντες ἑα-
 τὸν. Ἦτοσε χρύσανε τὰ ψῶα πρὸς τὴν ἀνάθελη μαζεύοντες καὶ
 γέρνοντες ἀνάθελας κώμας τὸ χορνί ξεδιημνότεσε. Αὐτὴ ἡ δου-
 ρεὶα κρατοῦσε ὥσον νὰ βασθῆ τὸ ἄζωνι, νὰ πέσῃ ὅπως γέγραφε.
 Μετὰ χραιοποιοῦσαρε τὴν δοκάνι. Ἦταν γειοχρῆμ ἀπὸ δύο ἡ πρὸς
 γανίδι καὶ τὴν ἔφεραν ἓνα ἢ δύο ἄλογα ἀνάλογα μὲ τὴν κερμα-
 τῆρ τῆς. Ἀπὸ αὐτῶν ἡ ἐπιγάνεια τῆς εἶχε ὀρεωμένους κυμαρῆς
 πέτρες ἢ εἰδερὰ. Τὸ πάσιμα τοῦ ἀνωκοῦ μὲ τὴν δοκάνι κρατοῦσε
 ὥσον ὁ κώμας νὰ ἀποχωρῆ ἀπὸ τὸ δάχτυλο. Κατὰ διαδήματα
 χραιοποιοῦσαρε τὸ ἄζωνι γιὰ νὰ παρῶνται ἑκατὰ σάββα. Διὰ τὸ πρῶτο
 χραιοποιοῦσαρε τὸ ζῆνο δάχτυλο γιὰ τὰ ἄλλα ζῆνο κερματῆρ.
 Ὁ κώμας μὲ τὴν κώμας κερματῆρ τὸ ἄζωνι ἀπὸ τῆς κώμας
 μαζεύοντας τὰ δάχτυλα πρὸς τὰ μέσα. Ὅταν ἐπέμνε τὸ πάσιμα τὸν
 ἀνωκοῦ ὅσε τὸ μαζεύαρε σὲ γανί πάλιν εἶχε σχῆμα δένδρομο
 αὐτὸν βραχί. Τὸ μαζεύαρε μὲ τὴν ζῆνη κώμαρ. Ἦταν εἰς
 γανίδι ἢ ζῆνο δένδρομο πάλιν τὸ ἔφεραν ἓνα ἄλλο καὶ παρῶνται
 τὸ ἄζωνι κώμας σὺν σὲ σχῆμα βραχί. Ἀπὸ τῆς μὲ τῆς
 παρῶνται δὲ γέρια μαζεύαρε σὲ ἄφνε ἢ εἰδερὰ.
 Πορτὶ γιὰ νὰ κώμας τὴν κώμας τῆς δὲ κώμας τὸν ἀνωκοῦ παρ-
 νανε τὰς κερματῆρ. Ἀπὸ τῆς μὲ τὰ ψῶα τὸς παρῶνται τὸ ἄζωνι
 μόνο καὶ τὸ δένδρομο τέσσαρα κερματῆρ μόνο τὸς τὴν δοκάνι.
 Κόπανο δὲ ἄζωνι δὲν χραιοποιοῦσαρε. Ἀπὸ τῆς κώμας τὸ χραιοποιοῦσαρε
 σὲ δάχτυλο τῆς. εἰς τὸν πάλιν μαζεύαρε δάχτυλο δὲ δε-
 ρισμένα κερματῆρ γιὰ νὰ βγάλλων τὸ κώμας τὸς. Τὸ κώμας τὸς
 κώμας σὲ τὴν κώμας μὲ γανί, τὰ δάχτυλα ἀπὸ τὴν κερματῆρ.

Τα χιχνισμα αρχιζε από το γαμή. Το νάναμε οι άνδρες χρησιμοποιώντας πρώτα το ξύλινο καρπούζι για να απεχωρίσουμε το άχνηρο. Όταν έφραζε το περισσότερο άχνηρο, χιχνίσαμε με το ξύλινο γιτάρι για να το καθάρισουμε περισσότερο. Στο χιχνισμα απαραίτητες ήταν οι γυναίκες. Μερικές σουβλες καθάριζαν τα σιτάδα. Άλλα δεν είχαν πού σιτάρι γιαυτό δεν τα ξαναχρησιμοποίησε. Οι γυναίκες τα μαζεύανε για να κείχουν τις γαστρες για το γυμνο της πίτσας και το γυμνο. Αν είχαν κίμποσος σπόρους τα έριχναν με τις κότες για να φάνε τους σπόρους. Μετά το χιχνισμα άποχονούσε το υοσινισμα με το δρυμόνι πρώτα. Το κούσιντο με μικρότερες δόσεις το χρησιμοποιούσαν οι γυναίκες για τα σιτάδα. Κάτω από το δρυμόνι σχηματιζότανε σιπός το σιτάρι για να μεταφερθή με τα τσουβάγια από σιτάρι στο σιτάρι. Για να προλάβουμε το σιπός να μεταφορά από τυχόν υοσιν δινανε δαίον κούσιντο αχίμα και έπειτα α αβόν σε δύο ή τρεις ημερες έβγαίνε την σφραγίδα τα άσθενήματα υπ'έτι άποσπυνοάνε επάνω από σιπός τα άχνηρα φρακτά τα άσθενήματα.

ΑΚΑΔΗΜΑ **ΑΘΗΝΑΝ**

Τροποποιημένος δινανε τις δόσεις μας. Ένα σταγόνι για παιδιάκινο κ άπο ένα χιχνισμα χιχνισμα. Οι ψυχιάδες επί δόσον έδιναν το δινάωμα τα άσθενήματα και το τρίταρινο σιδωμα. Δύο δ δρυμόνι ένα το άσθενήμα. Το μέτρημα χιχνισμα με ξύλινο κουτί ή κιδούρα και είχε 11 δινάδες. Δύο κιδούρες έβαναν ένα σταγόνι. Με την κιδούρα άπορριζιζαν την παραγωγή μας άπο κιδούρα και άπο σιπός. Τα άσθενήματα έβαναν άπο σιπός και ήταν βεράμχος χάρος ιδιαίτερα κισμένος έην άποδύμα μας πηλασιμένος από όρε τις ημερες, έβωτερες και έξωτερες με γάσση. Από το σιπός τα χιχνισμα και το σιτάρι για την σπορά. Πολλές φορές διαζιζανε δάμα μεζαία και άσθενήματα έβαναν για να χρησιμοποιήσουν οι σπόροι αβόν για σπορά.

ΠΥΡΑΙ

Τό εθιμο τού ανάματος τής φωτιάς τό μάννα μόνο τής αποκριάς
 είν' νόμο μας. Η φωτιά γινότανε, όπως και σήμερα, τό κέρρο
 τού μισρού χωριού μας. Τίν αρχάνοι τού εθιμο είν' τον τίν έχουν
 συνήθως τ'α ημεριά. Αλλά ερχόν ε'α σνιτία και ζυταίν ξύλα
 γιά τή φωτιά. Κάθε σνιτι δίνει τ'α ξύλα του π'α συμερρώνον α'δ
 τα τό κέρρο τού χωριού. Η φωτιά ανάβότανε μετά τό φαγιό.
 Αρχίτανε με τραγούδια αποκριάτικα, ριχνόταν και όηλα πολλές πο-
 ρές. Μέρμοι πού είχαν άστρία κίνουσαν καρναβάμα και άδελ-
 εώοντα με όρους. Ό χορός άρχιζε άρχόστρα. Χόρευαν όλοι
 γυναίνες και παιδιά. Τό χόρευι κρατούσε ως τό πρωί και πολλές
 φορές συνεχίζότανε και τίν άωτέρας τ'α βράδυ.
 Κραγι και μεζέδες ήταν άναγκαία αίν'ροποι τού κερίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
Προσέχρησις

Μικρόντος Ιαρίου
 Αθανάσιος Σαΐδας, γεωργός
 κάτοικος Μικροπόλεως
 γεννηθείς εν Λαμία Ιαρίου
 έτος 45, 5' Δεκεμβρίου
 έπιτάφιας εν Μικροπόλει από το 1912.

ΑΘΗΝΩΝ

Ευλογείας
 Διονύσιος Ι. Ιαρίου
 Διδάκτορας
 Βρυότσου - Ιαρίου
 εν Αθήναις από 1-20/9/70